

11 Doe je een druppel rode kleurstof in water, dan zie je dat de druppel steeds groter wordt. De afstand die de rand van de druppel aflegt noem je de diffusieafstand s . In tabel 2 staat de diffusieafstand van de kleurstof als functie van de tijd.

a Laat zien dat het verband tussen de diffusieafstand en de tijd een wortelverband is.

Voor het verband geldt $s^2 = 2D \cdot t$.

b Maak een diagram waarbij je s^2 uitzet als functie van de tijd.

c Toon met behulp van dit diagram aan dat de diffusieconstante voor de rode kleurstof gelijk is aan $1,2 \cdot 10^{-10} \text{ m}^2 \text{ s}^{-1}$.

Deze waarde kun je gebruiken om de grootte van het molecuul te berekenen. Je gebruikt daarbij de formule die in opgave 8 is gegeven. De gemiddelde viscositeit van de rode kleurstof is $1,3 \text{ mPa s}$. De temperatuur van het water is 20°C .

d Bereken de gemiddelde grootte van de moleculen in de rode kleurstof.

s (mm)	t (h)
0,9	1,0
1,3	2,0
1,6	3,0
1,9	4,0
2,1	5,0
2,3	6,0
2,5	7,0
2,7	8,0
2,8	9,0
3,0	10,0

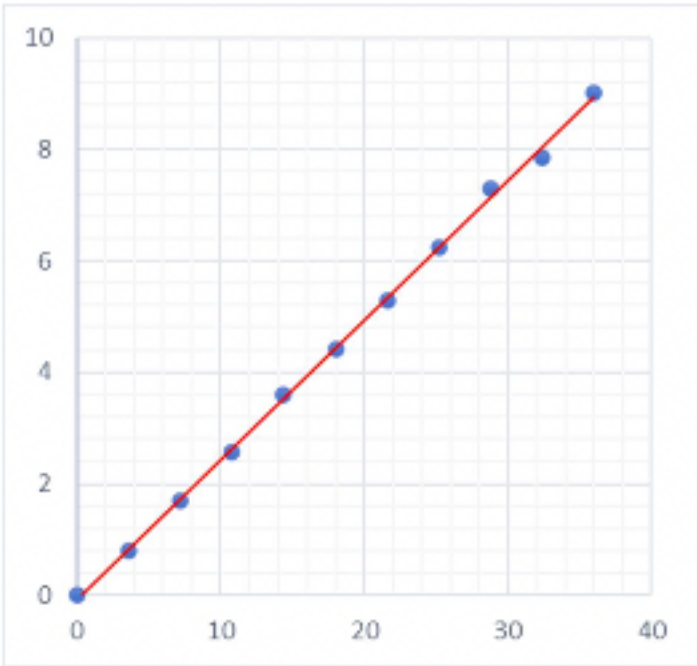
Tabel 2

Opgave 11

- a Voor een wortelverband geldt:
Als je de x -waarde n^2 keer zo groot maakt en de y -waarde wordt n keer zo groot, dan vormen die grootheden een wortelverband.
Vergelijk de tijd bij $s = 0,9 \text{ mm}$ met die bij $s = 1,9 \text{ mm}$ dan zie je dat de afstand twee keer zo groot is en de tijd vier keer zo groot is
Hetzelfde zie je als je de tijd bij $s = 1,3$ vergelijkt met die bij $s = 2,7$.
Dus als de tijd vier keer zo groot wordt, wordt de afstand twee keer zo groot. Dus geldt: $s \sim \sqrt{t}$.
- b In tabel 1 is een kolom toegevoegd met de waarden van s^2 .
In figuur 1 staat het (s^2, t) -diagram.

s (mm)	t (h)	t (10 ³ s)	s ² (10 ⁻⁶ m ²)
0	0,0	0,0	0,0
0,9	1,0	3,6	0,81
1,3	2,0	7,2	1,69
1,6	3,0	10,8	2,56
1,9	4,0	14,4	3,61
2,1	5,0	18,0	4,41
2,3	6,0	21,6	5,29
2,5	7,0	25,2	6,25
2,7	8,0	28,8	7,29
2,8	9,0	32,4	7,84
3,0	10,0	36,0	9,00

Tabel 1

Figuur 1

- c De diffusieconstante volgt uit de steilheid van de grafieklijn.
- steilheid = $\frac{\Delta s^2}{\Delta t} = 2D$
- steilheid = $\frac{8,9 \cdot 10^{-6}}{36 \cdot 10^3} = 2,47 \cdot 10^{-10}$
- $2D = 2,47 \cdot 10^{-10}$
- $D = 1,23 \cdot 10^{-10} \text{ m}^2 \text{ s}^{-1}$
- Afgerond: $1,2 \cdot 10^{-10} \text{ m}^2 \text{ s}^{-1}$.
- d De gemiddelde grootte van de moleculen in de rode kleurstof bereken je met de formule voor de diffusieconstante.

$$D = \frac{k_B \cdot T}{6\pi \cdot \eta \cdot r}$$

$k_B = 1,3806488 \cdot 10^{-23} \text{ J K}^{-1}$ Zie BINAS tabel 7A.
 $t = 20^\circ\text{C} = 20 + 273 = 293 \text{ K}$
 $\eta = 1,3 \text{ mPa s} = 1,3 \cdot 10^{-3} \text{ Pa s}$
 $D = 1,1 \cdot 10^{-10} \text{ m}^2 \text{ s}^{-1}$
 $1,2 \cdot 10^{-10} = \frac{1,3806488 \cdot 10^{-23} \times 293}{6\pi \times 1,3 \cdot 10^{-3} \times r}$
 $r = 1,37 \cdot 10^{-9} \text{ m}$
Afgerond: $r = 1,4 \cdot 10^{-9} \text{ m}$.